

Sygn. akt III UK 77/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania S. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 listopada 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 17 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2015 r., Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację S.R. od wyroku z dnia 20 lutego 2015 r., którym Sąd Okręgowy w K. oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 14 listopada 2014 r. odmawiającej prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 32 ust. 1, 2 i 4 w związku z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa emerytalna) w związku z § 2 i 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (dalej jako rozporządzenie) przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że: 1)

ubezpieczony nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prac zaliczanych do działów V, X i XIV Wykazu A załącznika do rozporządzenia, przez co nie legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych; 2) praca w charakterze montera urządzeń chłodniczych nie jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez ustalenie, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury od października 2014 r.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością. Skarżący podniósł, że z ustaleń Sądów obu instancji wynika, iż wykonywał pracę na stanowisku „montera urządzeń chłodniczych”. Stanowisko takie nie zostało wprost wskazane w załącznikach do rozporządzenia, nie oznacza to jednak, że praca na tym stanowisku nie była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. W ocenie skarżącego, oczywiste jest, że o „szczegółności” warunków decyduje nie nazwa stanowiska pracy, ale zakres pełnionych obowiązków. Skoro więc pełnione obowiązki w całości wpisują się w szczególne warunki pracy, choćby przez odwołanie do innych stanowisk wymienionych w Wykazie A załącznika do rozporządzenia, a zakres tych obowiązków był tak szeroki, że determinował wykonywanie pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, to oczywiście błędnym jest twierdzenie, że brak w Wykazie A stanowiska „montera urządzeń chłodniczych” przekreśla możliwość uzyskania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod

warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie wykazuje tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego podkreśla się, że wprawdzie art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej zawiera definicję pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach, jednakże przepis ten nie precyzuje szczegółowych przesłanek nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku. Przepis art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej odsyła w tej materii do przepisów dotychczasowych, którymi są przepisy rozporządzenia. W myśl tych ostatnich, praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy, w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji jednego z załączników do rozporządzenia. W świetle art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej, pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszystkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, ale jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w rozporządzeniu. Przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że akt ten ma zastosowanie do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do niego. Tak zwany „branżowy charakter pracy w szczególnych warunkach” ma zasadnicze znaczenie. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie lub wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym (por. wyrok z dnia 18 lutego 2015 r., III UK 114/14, OSNP 2016 nr 10, poz. 132 i szeroko powołane w nim orzecznictwo). W rezultacie nie można uznać, że wykonywanie tylko poszczególnych czynności przypisanych pracom w różnych działach przemysłu

powoduje takie samo narażenie na działanie szkodliwych czynników, jakiemu podlegają pracownicy danego działu. Innymi słowy, nie jest pracą w szczególnych warunkach praca na stanowisku, na którym każda z wykonywanych czynności przypisana jest innemu działowi wykazu - załącznika do rozporządzenia (por. wyrok z dnia 26 marca 2013 r., I UK 549/12, LEX nr 1383248).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.